

Achterstands Ondersteunings Fonds
voor huisartsenzorg in achterstandswijken in Amsterdam

In gesprek met Oukje Verkerk, psycholoog Equator Foundation
Geschreven: 22 augustus 2015

Equator Foundation is een GGZ-instelling voor getraumatiseerde vluchtelingen en asielzoekers, slachtoffers van mensenhandel. Onze activiteiten zijn gericht op psychiatrische behandeling en psychosociale zorg, onderzoek en kennisoverdracht. Daarnaast heeft Equator activiteiten buiten Nederland die gericht zijn op oorlogsgetroffen populaties.

Met wat voor type patiënten werk je?

Ik werk op een relatief nieuwe polikliniek van Equator, die specifiek gericht is op ongedocumenteerde asielzoekers met aan trauma gerelateerde psychische klachten. Volgens de overheid verblijven ze niet rechtmatig in Nederland en daardoor kunnen ze geen aanspraak maken op basisvoorzieningen. Het behandel aanbod van deze poli is speciaal toegesneden

op deze doelgroep doordat we een verantwoord en afgebakend zorgtraject aanbieden, waarbij we samenwerken met de Amsterdams GGZ, en nauw afstemmen met andere organisaties die betrokken zijn bij deze doelgroep. Doel van de behandeling is uiteraard om de mentale klachten te verminderen en de redzaamheid te vergroten. Specifiek bij deze doelgroep wordt beoogd om patiënten beter in staat te stellen om op eigen kracht invulling te geven aan hun toekomst in Nederland of elders in de wereld. Eén van de innovatieve elementen van het behandelmodel is dat in principe aan alle patiënten traumagerichte psychotherapie wordt geboden, ongeacht de ongunstige sociale situatie.

Hoe wordt GGZ zorg voor ongedocumenteerden vergoed? En hoe kan een huisarts ongedocumenteerden doorverwijzen naar jullie?

Ondanks dat ongedocumenteerden zich niet kunnen verzekeren tegen ziektekosten, hebben zij wel recht op medisch noodzakelijke zorg. Hieronder wordt verstaan dat de zorg volgens professionele richtlijnen of standaarden geïndiceerd is en dat de zorg doeltreffend, doelmatig en gericht wordt verleend en is afgestemd op de reële behoefte van de patiënt. Wanneer ongedocumenteerden de zorg niet kunnen betalen dan kan de zorgaanbieder (onder bepaalde voorwaarden) een vergoeding krijgen bij het Zorginstituut Nederland. Onder deze regeling valt direct toegankelijke zorg (huisartsen, kraamhulp, verloskundigen, tandartsen (tot 18 jaar) en acute ziekenhuiszorg) en niet-direct toegankelijke zorg. Dit is zorg die toegankelijk is na recept, verwijzing of indicatiestelling (apotheken, ziekenhuizen, GGZ-instellingen, verpleeghuizen en ambulancediensten). Meer informatie over deze regeling is te vinden op de website van Zorginstituut Nederland onder onverzekerbare vreemdelingen.

Verwijzingen naar ons kunnen gedaan worden door een aanmeldformulier in te vullen. Deze is te vinden op de [website van Equator Foundation](#) onder het kopje 'Contact'. We proberen

de drempel voor een aanmelding zo laag mogelijk te houden. Ook hulporganisaties of vrijwilligers kunnen iemand aanmelden voor een intake. Wel ontvangen we natuurlijk graag zo veel mogelijk beschikbare medische informatie voorafgaand aan de intake van huisartsen of andere betrokken zorgverleners, zodat we een goede indicatie kunnen stellen. Daarnaast kunnen huisartsen of praktijkondersteuners ons ook consulteren m.b.t. vraagstukken rondom deze doelgroep.

Hoe bied je als psycholoog behandelingen aan mensen die een andere taal spreken?

Wanneer een patiënt niet voldoende Nederlands of Engels spreekt om in één van deze talen een therapie te volgen, maken wij gebruik van een tolk. Bij individuele behandelingen doen we dit door middel van de tolktelefoon en in groepsbehandelingen door een persoonlijke tolk.

Hoe werkt de tolktelefoon in de praktijk? En wat zijn de voordelen hiervan?

Via de tolktelefoon kan je een tolkdienst van te voren reserveren of ad hoc inbellen. Via de luidspreker van de telefoon vertaalt de tolk wat er gezegd wordt. Wij werken veel met tolken en hebben hier goede ervaringen mee. Er is natuurlijk altijd onderling kwaliteitsverschil tussen de tolken, waardoor ik wel mijn voorkeurstolken heb, maar meestal werkt het goed. Ook voor de patiënt is het heel prettig om zich te kunnen uitdrukken in zijn of haar eigen taal en daarnaast kan een tolk soms helpen om een culturele afstand te overbruggen. Door het gebruik van de tolktelefoon kunnen we al onze behandelingen ook aanbieden aan patiënten die de Nederlands of Engelse taal niet machtig zijn. Ook traumagerichte psychotherapieën, zoals de Narrative Exposure Therapy, doen we met een telefonische tolk.

Kan iedere medewerker van een tolktelefoon zomaar bij een psychologische behandeling vertalingen bieden?

Wij werken veel samen met Tolk- en Vertaalcentrum Nederland (TVcN). Zij hebben tolken die medisch gespecialiseerd zijn. Deze tolken zijn op de hoogte van de actuele ontwikkelingen op dit gebied en zijn bekend met de terminologie die binnen de zorgsector gebruikt wordt. Dat is erg prettig, maar wanneer er geen medische tolk beschikbaar werkt het met de meeste gewone tolken ook prima.

Wat zijn de eventuele nadelen van de tolktelefoon? Waar moet je op letten als POH-GGZ?

Nadelen van de tolktelefoon is dat het natuurlijk wat meer tijd kost en dat soms bepaalde dingen toch niet goed vertaald worden. Het is dus belangrijk om een afspraak wat minder vol te plannen en de tolk om de paar zinnen tijd te geven om te vertalen. Hoe kleiner in het algemeen de stukken informatie zijn die de tolk moet vertalen, hoe zuiverder de vertaling is. Daarnaast is het belangrijk om rekening te houden met de privacy van een patiënt. Tolken hebben ook een beroepsgeheim, maar toch zijn er patiënten die het niet fijn vinden als je de naam van de patiënt noemt. Hier probeer ik altijd zoveel mogelijk rekening mee te houden.